

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (virspalāta)

2015. gada 6. oktobrī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu — Līdzvērtības un efektivitātes principi — Res judicata spēks — Nepamatotu maksājumu atgūšana — Nodokļu, kurus dalībvalsts ir iekasējusi, pārkāpjot Savienības tiesības, atmaksa — Galīgs tiesas nolēmums, ar ko nosaka pienākumu maksāt nodokli, kas nav saderīgs ar Savienības tiesībām — Pieteikums pārskatīt šādu tiesas nolēmumu — Valsts tiesiskais regulējums, ar ko, ņemot vērā Tiesas vēlākus spriedumus prejudiciālā nolēmuma tiesvedībā, tiek atļauta vienīgi galīgu tiesas nolēmumu, kas pasludināti administratīvā lietā, pārskatīšana

Lieta C-69/14

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Tribunalul Sibiu* (Sibiu apgabaltiesa, Rumānija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2014. gada 16. janvārī un kas Tiesā reģistrēts 2014. gada 10. februārī, tiesvedībā

Dragoș Constantin Târșia

pret

Statul român ,

Serviciul public comunitar regim permise de conducere și înmatriculare a autovehiculelor .

TIESA (virspalāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs V. Skouris [*V. Skouris*], priekšsēdētāja vietnieks K. Lēnartss [*K. Lenaerts*], palātu priekšsēdētāji M. Ilešičs [*M. Ilešič*] (referents), L. Bejs Larsens [*L. Bay Larsen*], T. fon Danvics [*T. von Danwitz*], A. O'Kīfs [*A. Ó Caoimh*] un Ž. K. Bonišo [*J.-C. Bonichot*], tiesneši A. Arabadžijevs [*A. Arabadjiev*], K. Toadere [*C. Toader*], M. Bergere [*M. Berger*], A. Prehala [*A. Prechal*], E. Jarašūns [*E. Jarašiūnas*] un K. G. Fernlunds [*C. G. Fernlund*],

ģenerālvokāts N. Jēskinens [*N. Jääskinen*],

sekretāre L. Karasko Marko [*L. Carrasco Marco*], administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2015. gada 27. janvāra tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— savā vārdā – *D. C Târșia*,

— Rumānijas valdības vārdā – *R. Radu* un *V. Angelescu*, kā arī *D. Bulancea*, pārstāvji,

* Tiesvedības valoda – rumāņu.

— Polijas valdības vārdā – *B. Majczyna*, kā arī *B. Czech* un *K. Pawłowska*, pārstāvji,

— Eiropas Komisijas vārdā – *R. Lyal* un *G.-D. Bălan*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2015. gada 23. aprīļa tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt LESD 110. pantu, LES 6. pantu, Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 17., 20., 21. un 47. pantu, kā arī Savienības vispārējos tiesību principus.
- 2 Šis lūgums ir iesniegts saistībā ar tiesvedību starp *D. C. Târșia* un *Statul român* (Rumānijas valsts), ko pārstāv Finanšu un ekonomikas ministrija (*Ministerul Finanțelor și Economiei*), un *Serviciul public comunitar regim permise de conducere și înmatriculare a autovehiculelor* (Vietējā publiskā iestāde vadītāja apliecību un transporta līdzekļu reģistrācijas jautājumos) par prasību pārskatīt valsts tiesas pasludinātu galīgo nolēmumu, ar ko *D. C. Târșia* noteikts pienākums maksāt nodokli, kas vēlāk ir atzīts par nesaderīgu ar Savienības tiesībām.

Atbilstošās Rumānijas tiesību normas

- 3 2004. gada 2. decembra Likuma Nr. 554/2004 par administratīvo procesu (*Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004*; *Monitorul Oficial al României*, I daļa, 2004. gada 7. decembris, Nr. 1154; turpmāk tekstā – “Likums par administratīvo procesu”), prasības pieteikuma par pārskatīšanu iesniegšanas dienā spēkā esošajā redakcijā, 21. pantā bija noteikts:

“1) Civilprocesa kodeksā paredzētie tiesību aizsardzības līdzekļi var tikt izmantoti attiecībā uz neatceļamiem un galīgiem administratīvā procesa iestāžu lēmumiem.

2) Papildus Civilprocesa kodeksā paredzētajiem pamatiem pamats nolēmuma pārskatīšanai rodas, ja likumīgā spēkā stājušos un nepārsūdzamos nolēmumos ir pārkāpts [Savienības] tiesību pārkāpuma princips, kas noteikts Rumānijas Konstitūcijas atkārtoti publicētās redakcijas 148. panta 2. punktā, lasot to kopsakarā ar tās 20. panta 2. punktu. Lūgumu par nolēmuma pārskatīšanu iesniedz 15 dienu laikā pēc nolēmuma paziņošanas un, atkāpjoties no 17. panta 3. punktā ietvertā noteikuma, ieinteresētās personas motivētu prasības pieteikumu 15 dienu laikā pēc nolēmuma pasludināšanas. Prasības pieteikumu par nolēmuma pārskatīšanu izskata steidzamības un prioritārā kārtībā un ne vēlāk kā 60 dienu laikā pēc tā reģistrācijas”.

Pamatlieta un prejudiciālais jautājums

- 4 *D. C. Târșia*, Rumānijas pilsonis, 2007. gada 3. maijā Francijā iegādājās lietotu mehānisko transportlīdzekli. Lai reģistrētu šo transportlīdzekli Rumānijā, viņam 2007. gada 5. jūnijā kā speciālais nodoklis par vieglo automašīnu bija jāsamaksā 6 899,51 Rumānijas lejas (RON) (aptuveni EUR 1560), kas ir paredzēts saskaņā ar Nodokļu kodeksa 214.a un 214.b pantu, redakcijā, kas bija spēkā minētā transportlīdzekļa reģistrācijas dienā.
- 5 Uzskatot, ka šis nodoklis nav saderīgs ar LESD 110. pantu, *D. C. Târșia* uzsāka civiltiesvedību *Judecătoria Sibiu* (Sibiu pirmās instances tiesa) par minētā nodokļa summas atmaksāšanu. Šī tiesa 2007. gada 13. decembrī, pieņemot Rumānijas valstij nelabvēlīgu spriedumu, apmierināja šo prasību ar pamatojumu, ka attiecīgais nodoklis ir pretrunā LESD 110. pantam.

- 6 Rumānijas valsts, ko pārstāv Finanšu un ekonomikas ministrija, par šo spriedumu iesniedza apelācijas sūdzību. Ar spriedumu Nr. 401/2008 *Tribunalul Sibiu* (Sibiu apgabaltiesa) civillietu tiesa noteica, ka speciālais nodoklis par vieglo automašīnu, ko bija samaksājis *D. C. Târșia*, ir atmaksājams apmērā, kas nepārsniedz summu, kura atbilst starpībai starp šo nodokli un vēlāk izveidotu nodokli par piesārņojumu, kuru ir pienākums maksāt saskaņā ar valdības 2008. gada 21. aprīļa Steidzamības normatīvo rīkojumu Nr. 50/2008 par mehānisko transportlīdzekļu emisiju piesārņojuma nodokli (*Ordonanță de urgență a Guvernului nr. 50/2008 pentru instituirea taxei pe poluare pentru autovehicule; Monitorul Oficial al României*, I daļa, 2008. gada 25. aprīlis, Nr. 327).
- 7 Par minēto spriedumu *D. C. Târșia* 2011. gada 29. septembrī *Tribunalul Sibiu* (Sibiu apgabaltiesa) iesniedza kasācijas sūdzību. *D. C. Târșia*, pamatojoties uz Likuma par administratīvo procesu 21. panta 2. punktu, lūdza, pirmkārt, atcelt minētās tiesas spriedumu Nr. 401/2008 un, otrkārt, izskatīt lietu no jauna, ar pamatojumu, ka Tiesa savā spriedumā *Tatu* (C-402/09, EU:C:2011:219) ir nospriedusi, ka LESD 110. pants nepieļauj tādu nodokli kā nodokli par piesārņojumu, kas paredzēts minētajā valdības Steidzamības normatīvajā rīkojumā Nr. 50/2008. *D. C. Târșia* līdz ar to uzskata, ka, apmierinot Rumānijas valsts apelāciju, tika pārkāpts Savienības tiesību pārkāpuma princips un ka samaksātais speciālais nodoklis par vieglajām automašīnām esot jāatmaksā pilnā apmērā.
- 8 Iesniedzējtiesa attiecībā uz to norāda, ka procesuālās tiesību normas, kas ir piemērojamas tiesvedībā civillietās, neparedz iespēju celt prasību par galīgā tiesas nolēmuma pārskatīšanu, pamatojoties uz Savienības tiesību pārkāpumu, lai gan šādu prasību var celt saskaņā ar procesuālām tiesību normām, kas ir piemērojamas administratīvās lietās.
- 9 Šādos apstākļos *Tribunalul Sibiu* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālo jautājumu:

“Vai Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 17., 20., 21. un 47. pants, Līguma par Eiropas Savienību 6. pants, Līguma par Eiropas Savienības darbību 110. pants, Kopienų tiesībās un Tiesas judikatūrā iedibinātais tiesiskās noteiktības princips var tikt interpretēti tādējādi, ka tiem ir pretrunā tāds tiesiskais regulējums kā [Likuma par administratīvo procesu] 21. panta 2. punktā esošais, kurā ir paredzēta iespēja [Savienības] tiesību pārkāpuma principa pārkāpuma gadījumā pārskatīt tikai un vienīgi administratīvo strīdu lietās pasludinātos valsts tiesu nolēmumus, taču nav paredzēta iespēja pārskatīt citās, nevis administratīvo strīdu lietās (proti, civillietās vai krimināllietās) pasludinātos valsts tiesu nolēmumus, kuros pārkāpts minētais [Savienības] tiesību pārkāpuma princips?”

Par prejudiciālo jautājumu

Par lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pieņemamību

- 10 Rumānijas valdība uzskata, ka šis lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu nav pieņemams. Šajā ziņā šī valdība apgalvo, ka, pirmkārt, uz tiesiskajām attiecībām starp *D. C. Târșia* un Rumānijas valsti attiecas nodokļu tiesības. Līdz ar to *D. C. Târșia* prasības pieteikumam piemērojamas procesuālās tiesības esot nodokļu jomas procesuālās tiesības, kas ietilpst administratīvā procesa tiesību jomā. Šādos apstākļos, pat ja prasība par šī sprieduma pārskatīšanu tika celta iesniedzējtiesā, kas ir kompetentā tiesa civiltiesību jomā, kuras iztiesāšanas sastāvs bija taisījis spriedumu Nr. 401/2008, tai esot pienākums piemērot administratīvā procesa tiesības, ieskaitot tiesību normas, kuras attiecas uz pamatu kasācijas tiesvedības uzsākšanai, kas paredzēts Likuma par administratīvo procesu 21. panta 2. punktā.
- 11 Otrkārt, Rumānijas valdība apgalvo, ka *D. C. Târșia* minētā sprieduma atcelšanai esot varējis izmantot ārkārtas pārskatīšanas procedūru. Šis tiesiskās aizsardzības līdzeklis būtu ļāvis nosūtīt aplūkojamo lietu atkārtotai iztiesāšanai par administratīvām tiesvedībām atbildīgajam iztiesāšanas sastāvam, kas būtu varējis piemērot Likuma par administratīvo procesu 21. panta 2. punktu. Tā kā Rumānijas tiesību

- sistēmā esot paredzēta efektīva pārsūdzības iespēja, kas ļautu nodrošināt *D. C. Târşia* situācijas saderību ar Savienības tiesībām, atbilde uz jautājumu neesot noderīga, lai iztiesātu iesniedzējtiesā izskatāmo strīdu.
- 12 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru uz jautājumiem par Savienības tiesību interpretāciju, kurus valsts tiesa ir uzdevusi pašas noteiktajos tiesiskā regulējuma un faktisko apstākļu ietvaros un kuru precizitāte Tiesai nav jāpārbauda, attiecas atbilstības pieņēmums (spriedumi *Fish Legal* un *Shirley*, C-279/12, EU:C:2013:853, 30. punkts, kā arī *Verder LabTec*, C-657/13, EU:C:2015:331, 29. punkts).
 - 13 It īpaši Tiesai saistībā ar tiesisko sadarbību, kas ir ieviesta ar LESD 267. pantu, nav jāpārbauda vai jāpāršaubas valsts tiesas veiktas valsts tiesību interpretācijas, kuras veikšana ir vienīgi šīs tiesas kompetencē, pareizība. Tāpat, kad valsts tiesa ir vērsusies Tiesā ar prejudiciāliem jautājumiem, Tiesai ir jāievēro minētās tiesas sniegtā valsts tiesību interpretācija (šajā ziņā skat. spriedumus *Winner Wetten*, C-409/06, EU:C:2010:503, 35. punkts; *Padawan*, C-467/08, EU:C:2010:620, 22. punkts, un *Logstor ROR Polska*, C-212/10, EU:C:2011:404, 30. punkts).
 - 14 Turklāt valsts tiesas iesniegto lūgumu Tiesa var noraidīt tikai tad, ja ir acīmredzami, ka lūgtajai Savienības tiesību interpretācijai nav nekāda sakara ar pamatlietas faktisko situāciju vai tās priekšmetu, vai arī gadījumos, kad izvirzītā problēma ir hipotētiska vai kad Tiesai nav zināmi faktiskie vai juridiskie apstākļi, kas nepieciešami, lai sniegtu noderīgu atbildi uz tai uzdotajiem jautājumiem (spriedumi *Nicula*, C-331/13, EU:C:2014:2285, 23. punkts, un *Verder LabTec*, C-657/13, EU:C:2015:331, 29. punkts).
 - 15 Šajā gadījumā pieņemt Rumānijas valdības pamatojumu, saskaņā ar kuru iesniedzējtiesai esot pienākums piemērot administratīvo tiesvedību procesuālās normas, lai gan tajā ir celta prasība par pārskatīšanu civillietā, nozīmētu to pašu, ko veikt valsts tiesību interpretāciju, kas tomēr ietilpst vienīgi iesniedzējtiesas kompetencē.
 - 16 Tomēr, šīs tiesas ieskatā, Likuma par administratīvo procesu 21. panta 2. punkts, ar ko tiek paredzēta iespēja pārskatīt galīgu tiesas nolēmumu, kas pasludināts administratīvā tiesvedībā, nav piemērojams pamatlietā, jo tā ir civiltiesvedība.
 - 17 Turklāt no Tiesas judikatūras izriet, ka uz tiesiskajām attiecībām starp dalībvalsts nodokļu iestādi un nodokļa maksātāju brīdī, kad notiek šāda nodokļa iekasēšana, kvalificēšanu, lai noteiktu veidu, kādā atmaksāt nodokli, ko valsts saņēmusi, pārkāpjot Savienības tiesības, attiecas valsts tiesības (šajā ziņā skat. spriedumu *IN. CO. GE. '90* u.c., no C-10/97 līdz C-22/97, EU:C:1998:498, 26. punkts).
 - 18 Pirmā Rumānijas valdības izvirzītā iebilde par nepieņemamību līdz ar to ir jānoraida.
 - 19 Attiecībā uz otro iebildi par nepieņemamību, kas pamatota ar to, ka valsts tiesību sistēmā esot efektīvi tiesību aizsardzības līdzekļi, kas katrā ziņā ļautu *D. C. Târşia* gūt labvēlīgu risinājumu, ir pietiekami atgādināt, ka tikai valsts tiesa, kura izskata pamatlietu un kurai ir šaubas par to, vai tā var pārskatīt galīgu tiesas nolēmumu, kas pasludināts par prasību civillietā, ir tā, kas, ņemot vērā lietas īpatnības, var izvērtēt gan to, vai prejudiciālais nolēmums ir vajadzīgs, lai šī tiesa varētu pieņemt nolēmumu, gan to, cik atbilstīgi ir jautājumi, ko tā uzdod Tiesai. Tādējādi, ja uzdotie jautājumi attiecas uz Savienības tiesību interpretāciju, Tiesai principā ir pienākums sniegt nolēmumu (šajā ziņā skat. spriedumus *Transportes Urbanos y Servicios Generales*, C-118/08, EU:C:2010:39, 25. punkts, un *Nicula*, C-331/13, EU:C:2014:2285, 21. punkts).
 - 20 Tā kā neviens no Tiesas rīcībā nodoto lietas materiālu elementiem neļauj secināt, ka lūgtā Savienības tiesību interpretācija nebūtu noderīga iesniedzējtiesai, otrā Rumānijas valdības iebilde par nepieņemamību nav pieņemama.

- 21 Attiecīgi saskaņā ar šī sprieduma 14. punktā atgādināto judikatūru lūgtajai Savienības tiesību interpretācijai ir saistība ar pamatlīetas strīda priekšmetu. Tomēr iesniedzējtiesa ar savu jautājumu lūdz Tiesu sniegt Savienības tiesību interpretāciju attiecībā uz valsts tiesisko regulējumu, kas nepieļauj civillietās vai krimināllietās taisītu galīgo tiesas nolēmumu, kas nav saderīgi ar Savienības tiesībām, pārskatīšanu. Ciktāl no lietas materiāliem nepārprotami izriet, ka pamatlīetai nav krimināltiesību rakstura, ir jākonstatē, tāpat kā ir apgalvojušas Rumānijas un Polijas valdības, ka acīmredzami Tiesas atbildei šajā ziņā nebūtu nekādas saistības ar pamatlīetas strīda priekšmetu.
- 22 Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, ir jākonstatē, ka lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir pieņemams, izņemot daļu, kurā tas attiecas uz neiespējamību pārskatīt krimināllietās taisītus galīgus tiesas nolēmumus, kas nav saderīgi ar Savienības tiesībām.

Par lietas būtību

- 23 Vispirms ir jāatgādina, ka no lietas materiāliem izriet, ka *D. C. Târșia* ar tiesas nolēmumu par prasību civillietā tika noteikts pienākums maksāt nodokli par transportlīdzekļu radītu piesārņojumu, ko Tiesa būtībā ir atzinusi par nesaderīgu ar LESD 110. pantu savā spriedumā *Tatu* (C-402/09, EU:C:2011:219), kas ir pasludināts pēc dienas, kurā galīgais nolēmums kļuva galīgs.
- 24 Tomēr no Tiesas pastāvīgās judikatūras izriet, ka tiesības uz nodokļu, kas dalībvalstī iekasēti, pārkāpjot Savienības tiesību normas, atmaksu ir šādus nodokļus aizliedzošās Savienības tiesību normās, kā tās ir interpretējusi Tiesa, personām paredzēto tiesību sekas un papildinājums. Tādējādi dalībvalstīm principā ir pienākums atmaksāt nodokļus, kas iekasēti, pārkāpjot Savienības tiesības (spriedums *Littlewoods Retail* u.c., C-591/10, EU:C:2012:478, 24. punkts; *Irimie*, C-565/11, EU:C:2013:250, 20. punkts, kā arī *Nicula*, C-331/13, EU:C:2014:2285, 27. punkts).
- 25 Turklāt, ja dalībvalsts iekasē nodokļus, pārkāpjot Savienības tiesību normas, attiecīgajām personām ir tiesības ne tikai uz nepamatoti iekasētā nodokļa atmaksu, bet arī uz šajā valstī tiešā sakarā ar šo nodokli samaksāto vai tās ieturēto summu atmaksu. No tā izriet, ka dalībvalstu pienākuma kompensēt kopā ar procentiem tās nodokļu summas, kas iekasētas, pārkāpjot Savienības tiesības, princips izriet no šīm pēdējām minētajām tiesībām (šajā ziņā skat. spriedumus *Littlewoods Retail* u.c., C-591/10, EU:C:2012:478, 25. un 26. punkts, kā arī *Irimie*, C-565/11, EU:C:2013:250, 21. un 22. punkts).
- 26 Ja jautājumā par prettiesiski iekasēto valsts nodokļu atmaksāšanu nav Savienības tiesiskā regulējuma, katras dalībvalsts tiesību sistēmā saskaņā ar to procesuālās autonomijas principu ir jānosaka piekritīgās tiesas un jāparedz procesuālā kārtība prasībām, kas paredzētas, lai aizsargātu tiesības, kuras attiecīgajām personām ir noteiktas Savienības tiesībās (šajā ziņā skat. spriedumus *Rewe-Zentralfinanz* un *Rewe-Zentral*, 33/76, EU:C:1976:188, 5. punkts; *Aprile*, C-228/96, EU:C:1998:544, 18. punkts, kā arī *Test Claimants in the Franked Investment Income Group Litigation*, C-362/12, EU:C:2013:834, 31. punkts).
- 27 Procesuālā kārtība prasībām, kas paredzētas, lai aizsargātu Savienības tiesībās noteiktās nodokļa maksātāju tiesības, katrā ziņā nedrīkst būt nelabvēlīgāka par kārtību, kas valsts tiesībās attiecas uz līdzīgām prasībām (līdzvērtības princips), nedz arī padarīt par neiespējamu vai pārmērīgi apgrūtināt to tiesību izmantošanu, kas piešķirtas ar Savienības tiesību sistēmu (efektivitātes princips) (šajā ziņā, skat. it īpaši spriedumus *Rewe-Zentralfinanz* un *Rewe-Zentral*, 33/76, EU:C:1976:188, 5. punkts; *Transportes Urbanos y Servicios Generales*, C-118/08, EU:C:2010:39, 31. punkts, kā arī *Test Claimants in the Franked Investment Income Group Litigation*, C-362/12, EU:C:2013:834, 32. punkts).
- 28 Ciktāl valsts nodokļu, kas atzīti par nesaderīgiem ar Savienības tiesībām atmaksāšana tiek kavēta, kā šajā gadījumā, pamatojoties uz galīgu tiesas nolēmumu, ar ko noteikts pienākums maksāt šo nodokli, ir jāatgādina par nozīmi, kas piemīt *res judicata* principam, gan Savienības tiesību sistēmā, gan valstu tiesību sistēmās. Lai nodrošinātu tiesību un tiesisko attiecību stabilitāti, kā arī pareizu tiesvedību, ir

svarīgi, lai tiesu nolēmumi, kas kļuvuši galīgi pēc tam, kad izmantotas visas pārsūdzības iespējas, vai pēc tam, kad beidzies šādai pārsūdzībai paredzētais termiņš, vairs nevarētu tikt apstrīdēti (spriedums *Impresa Pizzarotti*, C-213/13, EU:C:2014:2067, 58. punkts un tajā minētā judikatūra).

- 29 Tādēļ Savienības tiesībās valsts tiesai netiek noteikts pienākums nepiemērot valsts procesuālos noteikumus, kas tiesas nolēmumam piešķir *res judicata* spēku, pat ja tas ļautu novērst situāciju valstī, kas nav saderīga ar Savienības tiesībām (spriedums *Impresa Pizzarotti*, C-213/13, EU:C:2014:2067, 59. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 30 Tomēr, ja piemērojami iekšējie procesuālie noteikumi paredz iespēju, ka ar zināmiem nosacījumiem valsts tiesa pārskata nolēmumu ar *res judicata* spēku, lai padarītu situāciju saderīgu ar valsts tiesībām, tad atbilstoši līdzvērtības un efektivitātes principiem ir jāizvēlas šāda iespēja, ja ir izpildīti minētie nosacījumi, lai tiktu atjaunota attiecīgās situācijas saderība ar Savienības tiesībām (šajā ziņā skat. spriedumu *Impresa Pizzarotti*, C-213/13, EU:C:2014:2067, 62. punkts).
- 31 Ņemot vērā iepriekš minētos ievada apsvērumus, ir jāuzskata, ka iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Savienības tiesības, it īpaši līdzvērtības un efektivitātes princips, ir jāinterpretē tādējādi, ka tiem ir pretēji tas, ka valsts tiesa nevar pārskatīt galīgo tiesas nolēmumu, kas taisīts saistībā ar prasību civillietā, ja atklājas, ka šis nolēmums nav saderīgs ar Tiesas pieņemtu Savienības tiesību interpretāciju, kas veikta vēlāk par dienu, kurā minētais nolēmums ir kļuvis galīgs, lai gan tas ir iespējams attiecībā uz administratīvā lietā taisītiem galīgiem tiesas nolēmumiem, kas nav saderīgi ar Savienības tiesībām.

Par līdzvērtības principu

- 32 No šī sprieduma 27. punktā atgādinātās judikatūras izriet, ka ar līdzvērtības principu dalībvalstij tiek aizliegts paredzēt tādu procesuālo kārtību attiecībā uz prasībām par valsts nodokļu, kas iekasēti, pārkāpjot Savienības tiesības, atmaksāšanu, kura būtu nelabvēlīgāka par kārtību, kas tiek piemērota, izskatot līdzīgas prasības, kuru pamatā ir valsts tiesību pārkāpums (skat. arī spriedumu *Weber's Wine World* u.c., C-147/01, EU:C:2003:533, 104. punkts).
- 33 Tomēr iesniedzējtiesa ar savu jautājumu lūdz Tiesu minētā principa piemērošanas nolūkā salīdzināt, pirmkārt, administratīva rakstura prasības tiesā, kuru pamatā ir Savienības tiesību neievērošana, un, otrkārt, civiltiesiska rakstura prasības tiesā, kuru pamatā ir Savienības tiesību neievērošana.
- 34 Šajā ziņā, kā ir norādījis arī ģenerāladvokāts secinājumu 49. punktā, šis pats princips paredz, ka prasības, kas ir balstītas uz valsts tiesību pārkāpumu, un tām līdzīgas prasības, kas ir balstītas uz Savienības tiesību pārkāpumu, ir izskatāmas līdzvērtīgā veidā, nevis to, ka valsts tiesību procesuālajām tiesību normām, kas ir piemērojamas atšķirīgām tiesvedības formām kā pamatlietā, pirmkārt, tiesvedībai civillietā un, otrkārt, tiesvedībai administratīvā lietā, jābūt līdzvērtīgām. Turklāt līdzvērtības princips nav atbilstošs situācijā, kas kā pamatlietā attiecas uz divu veidu prasībām, no kurām abas ir balstītas uz Savienības tiesību pārkāpumu (spriedums *ÖBB Personenverkehr*, C-417/13, EU:C:2015:38, 74. punkts).
- 35 No tā izriet, ka līdzvērtības princips neliedz to, ka valsts tiesai nav iespējams pārskatīt galīgo tiesas nolēmumu, kas taisīts saistībā ar prasību civillietā, ja ir atklājies, ka šis nolēmums nav saderīgs ar Tiesas pieņemtu Savienības tiesību interpretāciju, kas veikta vēlāk par dienu, kurā minētais nolēmums ir kļuvis galīgs, pat ja tas ir iespējams attiecībā uz saistībā ar prasību administratīvā lietā taisītiem tiesas nolēmumiem, kas nav saderīgi ar Savienības tiesībām.

Par efektivitātes principu

- 36 Runājot par efektivitātes principu, ir jāatgādina, ka katrs gadījums, kurā rodas jautājums, vai valsts procesuālā tiesību norma padara neiespējamu vai pārmērīgi sarežģī personām Savienības tiesību sistēmā piešķirtu tiesību piemērošanu praksē, ir jāanalizē, ņemot vērā attiecīgo tiesību normu nozīmi visā procesā, procesa norisi un īpatnības dažādās valsts instancēs (šajā ziņā skat. spriedumu *Asturcom Telecomunicaciones*, C-40/08, EU:C:2009:615, 39. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 37 Šādā skatījumā vajadzības gadījumā ir jāņem vērā principi, kas ir attiecīgās valsts tiesu sistēmas pamatā, tādi kā tiesību uz aizstāvību aizsardzība, tiesiskās noteiktības princips un efektīva procesa norise (skat. it īpaši spriedumus *Fallimento Olimpiclub*, C-2/08, EU:C:2009:506, 27. punkts, kā arī *Agrokonsulting-04*, C-93/12, EU:C:2013:432, 48. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 38 Tomēr, kā tas izriet no šī sprieduma 28. punkta, Tiesa ir vairākkārt atgādinājusi par to, cik nozīmīgs ir *res judicata* princips (šajā ziņā skat. arī spriedumu *Köbler*, C-224/01, EU:C:2003:513, 38. punkts). Tāpat ir atzīts, ka Savienības tiesībās nav noteikta prasība, ka, lai ievērotu atbilstošās Savienības tiesību normas interpretāciju, ko Tiesa sniegusi pēc tiesas nolēmuma ar *res judicata* spēku, pēdējai minētajai tiesai noteikti būtu jāpārskata savs nolēmums (spriedums *Impresa Pizzarotti*, C-213/13, EU:C:2014:2067, 60. punkts).
- 39 Šajā gadījumā nav nevienas īpašas pamatlīnijas pazīmes, kas izrietētu no Tiesai pieejamajiem lietas materiāliem, ar ko varētu pamatot vērtējumu, kas atšķirtos no Tiesas veiktā judikatūrā, kura ir atgādināta šī sprieduma 28. un 29. punktā, saskaņā ar ko Savienības tiesībās nav noteikts pienākums valsts tiesai nepiemērot valsts procesuālās tiesību normas, kas tiesas nolēmumam piešķir *res judicata* spēku, pat ja tas ļautu novērst situāciju valstī, kura nav saderīga ar Savienības tiesībām.
- 40 Tomēr, ciktāl galīgais tiesas nolēmums, ar ko *D. C. Târșia* ir noteikts pienākums maksāt nodokli, kas būtībā vēlāk ir ticis atzīts par nesaderīgu ar Savienības tiesībām, ir ticis pieņemts valsts tiesā, kas izlemj lietu pēdējā instancē, ir jāatgādina, ka no pastāvīgās judikatūras izriet, ka it īpaši apstākļa dēļ, ka šādu nolēmumu, kurā ir pārkāptas Savienības tiesības, parasti vairs nevar pārsūdzēt, personām nevar liegt iespēju prasīt valsts atbildību, lai tādējādi panāktu savu tiesību aizsardzību (šajā ziņā skat. spriedumus *Köbler*, C-224/01, EU:C:2003:513, 34. punkts, un *Traghetti del Mediterraneo*, C-173/03, EU:C:2006:391, 31. punkts).
- 41 No iepriekš minēto apsvērumu kopuma izriet, ka uz jautājumu ir jāatbild, ka Savienības tiesības, tostarp līdzvērtības un efektivitātes principi, ir jāinterpretē tādējādi, ka tās pieļauj to, ka tādos apstākļos kā pamatlīnijas valsts tiesai nav iespējas pārskatīt saistībā ar prasību civillietā taisītu galīgo tiesas nolēmumu, ja šis nolēmums ir izrādījies nesaderīgs ar Tiesas pieņemtu Savienības tiesību interpretāciju, kas pasludināta vēlāk par dienu, kurā minētais nolēmums ir kļuvis galīgs, pat ja šāda iespēja ir attiecībā uz saistībā ar prasību administratīvā lietā taisītiem galīgiem tiesas nolēmumiem, kas nav saderīgi ar Savienības tiesībām.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 42 Attiecībā uz pamatlīnijas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (virspalāta) nospriež:

Savienības tiesības, tostarp līdzvērtības un efektivitātes principi, ir jāinterpretē tādējādi, ka tās pieļauj to, ka tādos apstākļos kā pamatlīnijas valsts tiesai nav iespējas pārskatīt saistībā ar prasību civillietā taisītu galīgu tiesas nolēmumu, ja šis nolēmums ir izrādījies nesaderīgs ar Eiropas

Savienības Tiesas veiktu Savienības tiesību interpretāciju, kas pasludināta vēlāk par dienu, kurā minētais nolēmums ir kļuvis galīgs, pat ja šāda iespēja ir attiecībā uz saistībā ar prasību administratīvā lietā taisītiem galīgiem tiesas nolēmumiem, kas nav saderīgi ar Savienības tiesībām.

[Paraksti]